

риязън и тъга да си припомним онази специфична херметизираност и „законспирираност“ в дейността на изследователите на ромския проблем. Не можем без дълбоко и искрено съжаление да не си спомним за нерадостните преживявания и ситуации, при които години наред тези, които са се интересували и работили по него, са творили, в значителна степен и форма лишени от надеждата, че ще имат реалните възможности, предпоставки и условия да поставят плодовете на научните си търсения, на изследователските си амбиции пред обектива на вниманието на други специалисти хуманитари или на интересувашата се от това по-широка публика. Не може да не са огорчени и да не съжالياват за онова безвъзвратно пропуснато време, пропиляно за истински и плодотворен научен контакт и диалог „tete a tete“ със сродните, обрекли се на подобна участ творчески „души“.

Всъщност в истинския смисъл на думата циганологията у нас не е и все още не съществува като автономна и дефинирана научна дисциплина. Биографията на историческите и актуалните опити за проникване в дебрите и разгадаване на потайностите на тази „терра инкогнита“ от страна на работилите досега изследователи е била винаги обвързана и подчинена на техните строго професионални интереси и подходи: философско-социологически, етносоциологически, етнопсихологически, социалнопсихологически, етнологически, етнографски, етнодемографски, аксиологически и т. н. Това поставя много високи и отговорни задачи пред онези, които сега навлизат в нея и се „поддават на съблазанта“, „прелъстяват“ се от привлекателното естество на този крайно деликатен и значим проблем.

Само допреди няколко години научните работници, захванали и отдали се на изследването на споменатия проблем, къде спорядично, къде по-системно, откровено казано се брояха на пръсти. А публикуването на резултатите от техните научноизследователски търсения и достижения изобщо не се или изключително рядко се поставяше в „дневния ред на проблемите“ за тривиалната за такива случаи репрезентация на дейността им.

Освен крайно откъслечните, спорадичните публикации по ромския проблем преди 9 септември 1944 г. в някои вестници и списания и с изключение на непубликувания труд на д-р Н. Шейтанов,